

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Priemyselná politika EÚ v potravinovom a nápojovom sektore“

(2015/C 332/04)

Spravodajca: Ludvík JÍROVEC

Pomocný spravodajca: Edwin CALLEJA

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 10. júla 2014 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému:

„Potravinový a nápojový sektor“.

Poradná komisia pre priemyselné zmeny poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v tejto veci prijala svoje stanovisko 4. mája 2015.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 508. plenárnom zasadnutí 27. a 28. mája 2015 (schôdza z 27. mája 2015) prijal 151 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1. Závety

1.1.1. Trendy

Kľúčový trend v demografickom vývoji do roku 2050 bude zahŕňať rast a starnutie populácie, urbanizáciu a rastúcu nerovnosť. „Počet obyvateľov zeme sa do roku 2050 vyšplhá na 9,1 miliardy (o 34 % viac ako dnes). Takmer celý tento nárast populácie bude prebiehať v rozvojových krajinách. Urbanizácia bude pokračovať zrýchleným tempom a približne 70 % svetovej populácie bude žiť v mestách (v porovnaní so 49 % v súčasnosti). Výroba potravín sa bude musieť zvýšiť o 70 %, aby sa vyrovnala s výsledným zvýšením dopytu.“⁽¹⁾

1.1.2. Úloha európskeho potravinárskeho a nápojového priemyslu

Európske odvetvie výroby potravín a nápojov si bude musieť vypracovať stratégiu rozvoja v prostredí mierneho hospodárskeho rastu, obmedzených prírodných zdrojov, štrukturálne vysokých cien komodít a energií a zložitého prístupu ku kapitálu. Ústredným prvkom jeho konkurencieschopnosti bude inovácia.

V tejto súvislosti sa odvetvie výroby potravín a nápojov musí zamerať na budúce výzvy a ich riešenie. Toto stanovisko EHSV sa zameriava na kľúčové oblasti politiky, ktoré treba riešiť na vytvorenie priaznivejšieho podnikateľského prostredia. Tie by mali tomuto odvetviu umožniť dosiahnuť trvalý rast, inovovať a vytvárať pracovné miesta a zároveň naďalej poskytovať spotrebiteľom bezpečné, výživné, kvalitné a cenovo dostupné potraviny.

1.1.3. Výzva na odvetvovú priemyselnú politiku pre európsky potravinársky a nápojový priemysel

EHSV dôrazne podporuje odvetvovú priemyselnú politiku pre európsky potravinársky a nápojový priemysel, ktorá bude prispôbená jeho osobitým potrebám. Je presvedčený, že tento cieľ možno dosiahnuť v rámci obnoveného mandátu rámcového fóra na vysokej úrovni za lepšie fungovanie dodávateľského reťazca v rokoch 2015 – 2019, ktorého mandát sa skončil 31. decembra 2014.

⁽¹⁾ http://www.fao.org/fileadmin/templates/wsfs/docs/expert_paper/How_to_Feed_the_World_in_2050.pdf

1.2. Odporúčania

EHSV upozorňuje Európsku komisiu, Európsky parlament, Európsku radu a vlády členských štátov na prioritné oblasti ďalšieho pokroku európskeho potravinárskeho a nápojového priemyslu, ktoré sú uvedené v ďalšom texte. Zároveň upozorňuje spoločnosti pôsobiace v tomto odvetví na iniciatívy a opatrenia potrebné z ich strany.

1.2.1. Pokrok pri vytváraní vnútorného trhu

Európska komisia a členské štáty by mali pracovať na dokončení jednotného trhu, ktorým sa zabezpečí voľný obeh potravín a nápojov. Ide o základný predpoklad zlepšenia konkurencieschopnosti spoločností pôsobiacich v odvetví výroby potravín a nápojov v EÚ, čo však nemusí nutne znamenať prijatie ďalších právnych predpisov, ale podniknutie krokov na zlepšenie vykonávania existujúcich pravidiel.

Komisia by mala mapovať a sledovať dosiahnutý pokrok, pokiaľ ide o:

- program REFIT vykonávaný pod vedením Komisie, čo by malo prispieť k dokončeniu jednotného trhu s potravinami bez toho, aby sa prestali zohľadňovať existujúce normy v podmienkach zamestnávania pracovníkov,
- súčasnú reformu SPP, ktorá sa musí vykonať bez toho, aby došlo k narušeniu hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi, a takým spôsobom, ktorý stimuluje udržateľnú výrobu,
- iniciatívu „EU Apprentice Pledge“, ktorá si pri uplatňovaní vyžaduje plnú podporu členských štátov.

1.2.2. Medzinárodné sprostredkovanie obchodu s potravinami a nápojmi

EHSV v súlade so svojím stanoviskom na tému „Obchod a potravinová bezpečnosť“⁽²⁾ zo 4. januára 2010 pripomína, že potravinová bezpečnosť musí zostať hlavným cieľom akýchkoľvek prebiehajúcich rokovaní o svetovom obchode.

Rokovacie stratégie EÚ na medzinárodnej úrovni by sa mali zameriavať na odstránenie ciel na vývoz tovaru z EÚ a na uľahčenie obchodu uplatňovaním medzinárodne uznávaných noriem v krajinách s najväčším potenciálom rozvoja obchodu. Komisia by mala:

- usilovať sa o výhodné uzatváranie významných obchodných dohôd EÚ, o ktorých sa stále rokuje (najmä s partnermi z USA, Japonska a južnej Ázie), pretože tieto dohody môžu priniesť značné výhody pre výrobcov potravín a nápojov v EÚ,
- sledovať vykonávanie platných obchodných dohôd,
- usilovať sa o lepšiu koordináciu bilaterálnych a multilaterálnych dohôd,
- zabezpečiť recipročný prístup k znižovaniu colných a odstraňovaniu necolných prekážok a tiež dodržiavanie existujúcich predpisov EÚ o ochrane spotrebiteľov, životného prostredia a zdravia.

Európska komisia by mala zvýšiť svoju podporu malých a stredných podnikov, aby sa viac internacionalizovali. Naďalej je nevyhnutná verejná podpora, aby sa:

- vytvárali priaznivé podmienky vývozu tým, že sa odstránia prekážky obchodu,
- uľahčil prístup k financovaniu obchodu (vývozné úvery a poistenie vývozu),

(²) Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 1.

- podporili opatrenia na propagáciu vývozu na základe spolupráce verejného a súkromného sektora,
- zhromažďovali informácie o požiadavkách na dovoz v krajinách mimo EÚ, ktoré sa odovzdajú reprezentatívne združeniu malých a stredných podnikov.

1.2.3. Iniciatívy odvetvia výroby potravín a nápojov na posilnenie ľudských zdrojov a konsolidáciu zamestnanosti

Potravinársky a nápojový priemysel nevyhnutne potrebuje zlepšiť svoj imidž najmä v očiach mladých ľudí. Potreba prijímať kvalitnejších pracovníkov by mala byť podporená:

- väčším množstvom informácií o vysokokvalitnom odvetvovom trhu práce, ktoré budú k dispozícii v členských štátoch, s cieľom pomôcť riešiť problém asymetrických informácií medzi zamestnávateľmi a potenciálnymi zamestnancami a identifikovať a napraviť prípadný nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami,
- pravidelným preverovaním študijných odborov na vysokých školách so zapojením zástupcov potravinárskeho a nápojového priemyslu na udržanie relevantnosti odborného vzdelávania,
- programami učňovského vzdelávania, ktoré budú otvorené pre všetkých nových zamestnancov v odvetví výroby potravín a nápojov, nielen pre mladých ľudí (to je dôležité najmä na využitie potenciálu žien, ktoré sa vracajú do pracovného života, a starších pracovníkov, ktorí sa snažia zmeniť zamestnanie),
- prostriedkami a zdrojmi na odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie na získanie kvalifikovanej pracovnej sily. V tejto súvislosti je základným prvkom sociálny dialóg.

EHSV podporuje vytvorenie znalostného a inovačného spoločenstva (ZIS) v odvetví výroby potravín a nápojov, pretože ide nielen o zásadný záväzok zvýšiť investície do výskumu a vývoja do roku 2020, ale aj o výrazný príspevok k zvýšeniu zamestnanosti a rastu.

A napokon EHSV zdôrazňuje dôležitosť:

- ochrany európskych práv zamestnancov a spotrebiteľov,
- úplnej a účinnej ratifikácie, vykonávania a presadzovania základných noriem Medzinárodnej organizácie práce,
- európskych noriem kvality v odvetví výroby potravín a nápojov.

1.2.4. Zabezpečenie udržateľného potravinového dodávateľského reťazca

EHSV opätovne zdôrazňuje, že je výhodné podporovať udržateľnú spotrebu a výrobu, ako aj vykonávanie Plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje⁽³⁾, a povzbudzuje členské štáty, aby tieto opatrenia uplatňovali prostredníctvom uvedeného plánu a európskeho semestra⁽⁴⁾. EHSV by preto uvítal komplexný plán dosiahnutia udržateľnosti potravinového reťazca. Vyzýva Komisiu, aby schválila oznámenie o udržateľnosti potravinových systémov.

EHSV by mal na svetovej výstave EXPO v Miláne v plnej miere spropagovať odporúčania uvedené v tomto stanovisku a iných stanoviskách o potravinách prijatých v posledných mesiacoch.

⁽³⁾ COM(2011) 571 final.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 6.

1.2.5. Plytvanie potravinami

EHSV pripomína svoje stanovisko ⁽⁵⁾, v ktorom uviedol, že je potrebné stanoviť definíciu a spoločnú metodiku na úrovni EÚ s cieľom vyčíslit' straty a mieru plytvania potravinami vrátane recyklácie a využitia nepredaných potravín. Domnieva sa však, že bude potrebné prijať opatrenia a nečakať na výsledky prebiehajúcich výskumných projektov na úrovni EÚ a na celosvetovej úrovni. Tieto kroky zahŕňajú zvyšovanie informovanosti o plytvaní potravinami na všetkých úrovniach potravinového reťazca a príspevok k rozvoju a šíreniu najlepších postupov.

V budúcej priemyselnej politike pre odvetvie výroby potravín a nápojov by sa mal odrážať vyvážený prístup a mali by sa riešiť otázky predchádzania plytvaniu potravinami: politiky predchádzania plytvaniu potravinami by mali vychádzať z prístupu k potravinovému reťazcu od fázy pred zberom až po spotrebiteľa.

Takisto je potrebné pozrieť sa na daňovú politiku (DPH) a koordináciu opatrení v členských štátoch, aby sa uľahčilo darovanie potravín do potravinových bánk, ktoré je jedným z nástrojov na obmedzenie plytvania potravinami.

1.2.6. Poctivý obchodný styk v dodávateľskom reťazci

EHSV naďalej podporuje zmenu kultúry v obchodných vzťahoch na zabezpečenie poctivých obchodných stykov na všetkých úrovniach agropotravinárskeho reťazca, ako uvádza vo svojom stanovisku z 9. mája 2013 ⁽⁶⁾, a preto víta úsilie distribútorov aj výrobcov potravín a nápojov, ktorí vyvinuli dobrovoľnú iniciatívu na podporu poctivých obchodných vzťahov v celom potravinovom dodávateľskom reťazci (Iniciatíva dodávateľského reťazca ⁽⁷⁾).

1.2.7. Výskum, vývoj a inovácia

Odvetvie výroby potravín musí riešiť kľúčový problém obmedzeného financovania výskumu a vývoja. EHSV je presvedčený, že je potrebné jasné zameranie na výskum a vývoj a že potravinársky a nápojový priemysel musí byť kľúčovým partnerom pri hľadaní spôsobov, akými by sa to malo dosiahnuť. EHSV sa navyše domnieva, že inovácia by mala vychádzať najmä z očakávaní spotrebiteľov, ak má byť úspešná a prijatá.

1.2.8. Malé a stredné podniky v odvetví výroby potravín a nápojov

Náklady na dodržiavanie právnych predpisov EÚ sú pre malé a stredné podniky obzvlášť zaťažujúce. Časté zmeny a chýbajúce zosúladenie (napr. požiadaviek na označovanie) vytvárajú záťaž a prekážky rastu. EHSV je presvedčený, že je potrebné venovať osobitnú pozornosť špecifickým potrebám malých a stredných podnikov, najmä aby sa znížilo ich administratívne zaťaženie, nabáda však na opatrnosť, pokiaľ ide o výnimky pre malé a stredné podniky, a to najmä v oblasti bezpečnosti potravín, pretože by mohli mať nepriaznivý vplyv a v konečnom dôsledku ich vylúčiť z trhu.

1.2.9. EHSV vyzýva Komisiu, aby vypracovala správu, v ktorej zhodnotí, či treba poskytovať informácie o zložkách a nutričnom obsahu alkoholických nápojov.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 46.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV na tému „Obchodné vzťahy medzi veľkými maloobchodnými reťazcami a dodávateľmi potravín – súčasný stav“ (Ú. v. EÚ C 133, 9.5.2013, s. 16).

⁽⁷⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

2. Súčasná situácia v európskom potravinárskom a nápojovom priemysle

2.1. Európsky potravinársky a nápojový priemysel je najväčším výrobným odvetvím v hospodárstve EÚ s ročným obratom vyše 1 bilióna EUR, v ktorom je priamo zamestnaných 4,25 milióna pracovníkov v EÚ. Zároveň je súčasťou hodnotového reťazca, v ktorom je zamestnaných celkovo 32 miliónov pracovníkov a ktorý vytvára 7 % HDP EÚ. Malé a stredné podniky predstavujú 99,1 % spoločností v potravinárskom a nápojovom priemysle ⁽⁸⁾.

2.2. Podiel súkromných investícií do výskumu a vývoja predstavuje 0,27 % obratu tohto odvetvia. V hodnotiacom prehľade Spoločného výskumného centra za rok 2012 sa potvrdili trendy, ktoré boli zistené v predchádzajúcich rokoch, konkrétne že EÚ si udržiava úroveň súkromného výskumu a vývoja, ale v medzinárodnom porovnaní stále ⁽⁹⁾.

2.3. Potravinársky a nápojový priemysel spracúva 70 % poľnohospodárskej produkcie EÚ a poskytuje európskym spotrebiteľom bezpečné, kvalitné a výživné potraviny.

2.4. V roku 2012 dosiahol celosvetový vývoz spracovaných potravinárskych výrobkov a nápojov z Európy hodnotu 86,2 miliardy EUR ⁽¹⁰⁾, vďaka čomu sa EÚ stala najväčším svetovým vývozcom v tomto odvetví. Okrem toho zaznamenala obchodná bilancia EÚ v roku 2012 rekordný prebytok 23 miliárd EUR. Objem obchodu s potravinárskymi výrobkami a nápojmi medzi členskými štátmi sa za posledných 20 rokov strojnásobil približne na 450 miliárd EUR ⁽¹¹⁾.

2.5. Toto odvetvie predstavuje necyklický a odolný pilier hospodárstva so silným zastúpením vo všetkých členských štátoch a nepochybne významne prispieva k úsiliu európskeho spracovateľského priemyslu o zvýšenie jeho podielu na HDP na 20 %, ako stanovila Európska komisia v súvislosti so stratégiou Európa 2020 ⁽¹²⁾. EHSV potvrdzuje svoju podporu a opakovane odporúča doplniť tento cieľ s dôrazom na kvalitatívny aspekt ⁽¹³⁾.

2.6. Z kľúčových ukazovateľov konkurencieschopnosti však vyplýva, že toto odvetvie stráca svoju konkurenčnú výhodu. V kontexte zvýšeného celosvetového dopytu podiel na trhu vývozu medziročne klesal (v roku 2012 predstavoval 16,1 %, kým v roku 2002 to bolo 20,5 %) ⁽¹⁴⁾.

2.7. V tomto stanovisku z vlastnej iniciatívy sa EHSV usiluje o osobitné zameranie na odvetvie výroby potravín a nápojov tým, že sú v ňom uvedené opatrenia potrebné na zvrátenie tohto negatívneho trendu a posilnenie konkurencieschopnosti tohto odvetvia, a to na vnútornom trhu aj celosvetovo.

2.8. Spotrebiteľia majú nárok na pravdivé a vyvážené informácie o alkoholických nápojoch, aby mohli informovane rozhodovať o svojej konzumácii. Pre všetky alkoholické nápoje bez ohľadu na ich obsah alkoholu by mali platiť rovnaké pravidlá. EHSV vyzýva Komisiu, aby neodkladne vypracovala správu požadovanú podľa nariadenia (EÚ) č. 1169/2011 do decembra 2014, v ktorej zhodnotí, či by v budúcnosti mali alkoholické nápoje podliehať požiadavke poskytovania informácií o zložkách a nutričnom obsahu.

3. Úsilie o zvýšenie priemyselnej činnosti v európe

3.1. Iniciatívy európskych inštitúcií

Rada pre konkurencieschopnosť uznala prínos, ktorý môžu mať všetky priemyselné odvetvia pre európske hospodárstvo, a podporila odvetvové iniciatívy Komisie ⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ Zdroj: Dáta a trendy európskeho potravinárskeho a nápojového priemyslu 2013 – 2014: http://www.fooddrinkeuropa.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽⁹⁾ Zdroj: 2012 EU Industrial R&D Investment Scoreboard (Hodnotiaci prehľad investícií do priemyselného výskumu a vývoja v EÚ v roku 2012), Spoločné výskumné centrum a GR pre výskum a inováciu.

⁽¹⁰⁾ http://www.fooddrinkeuropa.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/publications/docs/20years/achievements-web_en.pdf

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_sk.pdf

⁽¹³⁾ Stanovisko na tému „Obnova priemyslu“ (Ú. v. EÚ C 311, 12.9.2014, s. 47).

⁽¹⁴⁾ Zdroj: štatistika Comtrade Organizácie Spojených národov, 2012.

⁽¹⁵⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SK&f=ST%2017202%202013%20INIT>

V nadväznosti na to bolo uverejnené oznámenie Komisie „**Za obnovu európskeho priemyslu**“ [COM(2014) 14 final] ⁽¹⁶⁾. O dva mesiace neskôr, v marci 2014, sa na samite najvyšších predstaviteľov štátov a vlád EÚ takisto zdôraznilo, že je potrebné, aby Európa rozvíjala svoju priemyselnú základňu, upozornilo sa na dôležitosť stabilného, jednoduchého a predvídateľného regulačného prostredia a vyslovil sa súhlas s tým, že otázky priemyselnej konkurencieschopnosti je potrebné začleniť do všetkých oblastí politiky ⁽¹⁷⁾.

Medzitým vydalo svoju záverečnú správu **fórum na vysokej úrovni za zlepšenie fungovania potravinového dodávateľského reťazca** ⁽¹⁸⁾, ktoré v roku 2009 zriadil člen Komisie zodpovedný za priemysel a podnikanie. Jeho odporúčania týkajúce sa rozvoja priemyselnej politiky v agropotravinárskom sektore boli jednohlasne prijaté na poslednom zasadnutí fóra 15. októbra 2014 ⁽¹⁹⁾. Tieto odporúčania boli zohľadnené aj v tomto stanovisku EHSV.

EHSV vyjadruje potešenie, že prispeje k ďalším iniciatívam prijatým Európskou komisiou, a teší sa aj na účasť na svetovej výstave EXPO 2015 v Miláne, kde ústrednou témou jeho pavilónu bude potravinová bezpečnosť. K dispozícii je aj štúdia, ktorá by mala byť uverejnená v októbri 2015 a ktorá sa týka **konkurencieschopnosti európskeho potravinárskeho a nápojového priemyslu**.

EHSV tiež poukazuje na to, že témou svetovej výstavy EXPO v Miláne, ktorá práve otvorila svoje brány, je „Živiť planétu, energia pre život“. Európska komisia podporuje diskusiu o tom, ako veda a inovácie môžu prispieť k celosvetovej potravinovej bezpečnosti a udržateľnosti. Pre EHSV to znamená veľkú príležitosť predstaviť verejnosti na prediskutovanie svoje názory z tohto a iných stanovisk o potravinách prijatých za posledné mesiace. Stánok Európskej komisie na svetovej výstave EXPO predstavuje ideálne miesto, na ktorom by sa táto diskusia mohla uskutočniť na jednom alebo viacerých oboznamovacích seminároch zorganizovaných na tento účel.

3.2. Výrobcovia potravín prijímajú spoločné rozhodnutia s odborovými zväzmi

Združenie výrobcov potravín a nápojov FoodDrinkEurope a EFFAT (**Európska federácia odborových zväzov pracovníkov v potravinárstve, poľnohospodárstve a cestovnom ruchu**) podpísali v marci 2014 spoločné vyhlásenie o potrebe činnosti na európskej úrovni, pokiaľ ide o odvetvie výroby potravín a nápojov.

4. Základné piliere činnosti: formovanie priemyselnej politiky pre európske odvetvie výroby potravín a nápojov

4.1. Práca na lepšom fungovaní potravinového dodávateľského reťazca na jednotnom trhu s potravinami a nápojmi

4.1.1. Právne predpisy EÚ o potravinách sa vyznačujú vysokou mierou harmonizácie a odvetvie výroby potravín a nápojov vo veľkej miere požíva výhody, ktoré ponúka vnútorný trh. Obchod medzi členskými štátmi v poslednom desaťročí výrazne vzrástol a v súčasnosti predstavuje približne 20 % výroby potravín a nápojov v EÚ. Podnikateľské subjekty však naďalej uvádzajú rozličný výklad a vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti potravinových noriem. Ďalšou integráciou by sa otvorili nové príležitosti rastu ⁽²⁰⁾.

Na zabezpečenie konkurencieschopného odvetvia výroby potravín a nápojov je nevyhnutné aj zlepšenie vzťahov v potravinovom dodávateľskom reťazci ⁽²¹⁾.

4.1.2. V tejto súvislosti má rozhodujúcu úlohu práca Európskej komisie na sledovaní účinnosti Európskej iniciatívy dodávateľského reťazca ⁽²²⁾, ako aj presadzovania pravidiel na štátnej úrovni ⁽²³⁾. Iniciatíva dodávateľského reťazca je dôležitá spoločná dobrovoľná iniciatíva zriadená zainteresovanými organizáciami naprieč celým potravinovým dodávateľským reťazcom. Poskytuje systém na zlepšenie vzájomných obchodných vzťahov a nájdenie riešení akýchkoľvek sporov, ktoré vzniknú v rámci obchodných vzťahov.

⁽¹⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A52014DC0014>

⁽¹⁷⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?!=SK&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT>

⁽¹⁸⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:210:0004:0005:SK:PDF>

⁽¹⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1139_en.htm

⁽²⁰⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52014SC0014>

⁽²¹⁾ Stanovisko uverejnené v Ú. v. EÚ C 133, 9.5.2013, s. 16.

⁽²²⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

⁽²³⁾ COM(2014) 472.

4.2. Podpora trvalej zamestnanosti a produktivity práce

4.2.1. V snahe zlepšiť zručnosti pracovnej sily v odvetví výroby potravín a nápojov EFFAT a FoodDrinkEurope prijali v roku 2013 spoločnú správu, v ktorej sú načrtnuté opatrenia v oblasti odbornej prípravy a zručností potrebných na riešenie problémov trhu práce⁽²⁴⁾.

4.2.2. Rozbehli aj program s názvom Prísľub učňovskej mládeže pre potravinársky a nápojový priemysel⁽²⁵⁾ s cieľom uľahčiť prijímanie do kvalitnej učňovskej prípravy u výrobcov potravín a nápojov v celej EÚ, najmä v malých a stredných podnikoch.

4.3. Posilnenie medzinárodného obchodu

4.3.1. S kladnou obchodnou bilanciou 23 miliárd EUR v roku 2012 zostáva EÚ najväčším vývozcom potravinárskych výrobkov a nápojov, a to aj napriek zníženému podielu na celosvetovom trhu s potravinami a nápojmi. Na druhej strane krajiny, ako je Čína a Brazília, v posledných rokoch neustále zvyšujú svoj podiel na vývoznom trhu⁽²⁶⁾.

4.3.2. Napriek všeobecnému uznaniu, že potravinová bezpečnosť je prvoradá⁽²⁷⁾, zvýšenie vývozu je jedným z hlavných zdrojov rastu pre všetky priemyselné odvetvia. S rastúcim podielom bohatých obyvateľov v rozvíjajúcich sa krajinách by mal byť potravinársky a nápojový priemysel pripravený reagovať na rozšírenie svetového dopytu.

4.3.3. Najúčinnnejším riešením pre otvárajúce sa trhy by bola zmysluplná mnohostranná dohoda v rámci Svetovej obchodnej organizácie, ale na opakovaných kolách rokovaní sa nepodarilo dosiahnuť komplexnú dohodu.

4.3.4. Veľký význam preto nadobudli dvojstranné obchodné dohody, ktoré priniesli výsledky pre európsky priemysel všeobecne, a osobitne pre odvetvie výroby potravín a nápojov. V prebiehajúcich rokovaníach o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve by sa mali riešiť colné aj necolné prekážky s dôrazom na recipročný prístup k potravinárskym výrobkom a nápojom z Európy, ale v žiadnom prípade by nemal byť ohrozený záujem európskych spotrebiteľov. Výsledkom by mal byť výrazný prínos pre európsky agropotravinársky sektor⁽²⁸⁾.

4.3.5. Propagačná politika EÚ predstavuje dobrý nástroj, ktorý pomôže zúročiť pozitívny imidž európskych agropotravinárskych výrobkov po celom svete a informovať o kľúčových atribútoch európskych potravín.

4.4. Príspevok k udržateľnej výrobe a spotrebe

4.4.1. Ako je uvedené v stanovisku z roku 2012, „udržateľná spotreba a výroba ponúkajúca hodnotnejšie výrobky a služby s menším využitím prírodných zdrojov sú v centre stratégií na zvýšenie účinnosti zdrojov a podporu ekologického hospodárstva“⁽²⁹⁾.

4.4.2. Európsky potravinársky a nápojový priemysel závisí od prístupu k dostatočnému množstvu poľnohospodárskych surovín, pri ktorých sa dodržiavajú osobitné kritériá kvality a ktoré majú konkurenčnú cenu.

4.4.3. Jedným z hlavných problémov je plytvanie potravinami: na všetkých úrovniach európskeho potravinového reťazca sa ročne vyhodí približne 90 miliónov ton potravín. Každé plytvanie potravinami zároveň znamená plytvanie zdrojmi použitými pri ich výrobe, teda napr. surovinami, vodou, hnojivami a palivami. Na základe niektorých kľúčových iniciatív vzniklo viacero partnerstiev s príslušnými zainteresovanými stranami, napr. kampaň „Every Crumb Counts“ (Počíta sa každá omrvinka), a bol vydaný súbor nástrojov pre potravinársky a nápojový priemysel. Náhľad do tejto problematiky a možné riešenia sú uvedené v stanovisku EHSV na tému „Predchádzať vzniku potravinového odpadu a znižovať jeho množstvo“, ktoré bolo prijaté v roku 2013 (NAT/570).

⁽²⁴⁾ <http://www.effat.org/en/node/10599>

⁽²⁵⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/fooddrinkurope-effat-pledge_en.pdf

⁽²⁶⁾ http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽²⁷⁾ Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 1.

⁽²⁸⁾ Pozri spoločný postoj Copa-Cogeca a FoodDrinkEurope:

<http://www.fooddrinkurope.eu/news/statement/agri-food-chain-reps-call-on-negotiators-to-resolve-non-tariff-measures-in/>

⁽²⁹⁾ Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 6.

4.4.4. Európska komisia odporučila, aby sa odvetvie výroby potravín považovalo za prioritnú oblasť pre účinnejšie využívanie zdrojov, a vykonala podrobné konzultácie na tému udržateľnosti európskeho potravinového systému⁽³⁰⁾.

4.4.5. Udržateľnosť by sa mala chápať zo širšej perspektívy, t. j. nesústrediť sa len na ekologickú udržateľnosť, ale aj na sociálne a hospodárske piliere udržateľného rozvoja. Táto téma bola predmetom spoločného vyhlásenia prijatého 11 organizáciami zastupujúcimi potravinový reťazec v rámci fóra na vysokej úrovni⁽³¹⁾.

4.5. Budovanie Únie inovácií

4.5.1. Objem investícií do výskumu a vývoja v odvetví výroby potravín a nápojov v EÚ je nízky v porovnaní s ostatnými výrobnými odvetviami a potravinárskym a nápojovým priemyslom vo svete⁽³²⁾.

4.5.2. Je potrebné povzbudzovať a podporovať ZIS v odvetví výroby potravín a nápojov. ZIS ponúkajú riešenia v dlhodobom horizonte 7 až 15 rokov, pričom plnia aj určité krátkodobé a strednodobé ciele, ako je základný záväzok zvýšiť investície do výskumu a vývoja do roku 2020, a prispievajú k zvýšeniu zamestnanosti a rastu.

Výrobcovia potravín a nápojov sa stretávajú s nekonečnými problémami pri zavádzaní inovačných výrobkov a procesov. Najviac trpia malé a stredné podniky, a to pre obmedzené zdroje v oblasti organizácie a kapacity a pre chýbajúce potrebné manažérske schopnosti, skúsenosti a strategické vízie. Je potrebné urýchliť schvaľovacie postupy pri uvádzaní nových výrobkov na trh a zároveň dodržiavať zásadu predbežnej opatrnosti a na trh umiestňovať vždy len výrobky, ktoré sú zdravotne neškodné.

4.6. Znižovanie administratívnej záťaže najmä pre malé a stredné podniky

4.6.1. Malé a stredné podniky trpia najmä v dôsledku rozširovania štruktúr, ktoré vedie k zbytočnej administratívnej záťaži. Administratívna záťaž zohráva hlavnú rolu v konkurencieschopnosti odvetvia, a preto si vyžaduje osobitnú pozornosť, avšak bez narušenia potravinovej bezpečnosti alebo práv zamestnancov a spotrebiteľov.

4.6.2. V rámci programu REFIT Komisia vykonala dôležitý krok tým, že zabezpečila, aby právne predpisy EÚ boli vhodné na podnikanie a zvyšovala sa nimi konkurencieschopnosť⁽³³⁾.

V Bruseli 27. mája 2015

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽³⁰⁾ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/food.htm>

⁽³¹⁾ „Spoločné vyhlásenie zo 7. marca 2014 „Opatrenia na dosiahnutie udržateľnejšieho európskeho potravinového reťazca“: <http://www.fooddrinkurope.eu/news/press-release/europes-food-chain-partners-working-towards-more-sustainable-food-systems/>

⁽³²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 15.

⁽³³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-682_en.htm